

Ainevaldkond: kunst

Õppe-eesmärgid

Gümnaasiumi kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab kunsti potentsiaali ning näeb selle rakendusvõimalusi nii enese elu ja tegevuse kui ka ümbritseva maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina;
- 2) orienteerub kunsti arenguloo põhilistes küsimustes ja etappides;
- 3) mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega;
- 4) tajub nüüdisaegse kunsti olemust (kontekstduaalsust, kontseptuaalsust jne) ning aktsepteerib selle mitmekesisust;
- 5) oskab uudishimulikult ning loovalt püstitada, tõlgendada ja lahendada erineva iseloomuga probleemilahenduslikke ülesandeid;
- 6) rakendab loovas eneseväljenduses erinevaid kunstilisi väljendusvahendeid ja tehnilisi võtteid;
- 7) väärtustab ning toetab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi.

Õppetegevused

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida üksi ja rühmas, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste õpistiile;
- 3) kasutatakse mitmekesisest õpikeskkonda: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, virtuaalkeskkond, muuseumid, näitused jne;
- 4) rakendatakse praktilises loominguilises tegevuses nii traditsioonilisi kunstitehnikaid ja -vahendeid kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ning -vahendeid (joonistamine, maal, kollaaž, ruumilised seaded, digitaalpildid, video, *performance* jne);
- 5) pööratakse suurt tähelepanu õpilaste analüüsi- ja eneseväljendusvõime arendamisele: retsensioonide ja uurimistöõde kirjutamine ning esitlemine, kunstiteoste ja ajastute näidete võrdlemine ning analüüsimine;
- 6) illustreeritakse õppesisu näidetega nii maailma kui ka Eesti kunstist ning eesti rahvakultuurist.

I kursus „Kunsti ajalugu ja muutuv olemus”

Õppesisu

1. Kunsti roll eri ajastutel. Kunstikultuuri üldistav ajatelg.

- **Kunstnik ja tema kaasaeg.** Kunstiteos ja vaataja. Kunstiteoste sõnum ja vorm eri ajastutel. Lugude ja sümbolite ringlus läbi sajandite. Kunstiteoste analüüsi ja tõlgendamise erinevad meetodid (nt vormiline, märgiline, sotsiaalne).
- **Kunsti tekkimine.**
- **Vanimad kõrgkultuurid.** Mesopotaamia. Egiptus.
- **Antiikaja kunst.** Vana-Kreeka. Vana-Rooma.
- **Keskaja kunst.** Romaani stiil. Gooti stiil. Kunst ja religioon.
- **Renessanss.** Vararenessanss. Kõrgrenessanss. Inimesekeskse maailmapildi kujunemine. Kunst ja teadus. Trükikunsti leiutamine.
- **Barokk.** Kunst kiriku ja valitsejate teenistuses.

- **Klassitsism.** Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed.
- Sama sajand, erinevad vaated. **Romantism.** Mäss korra vastu. **Realism.** Tõearmastus.
- **Juugend.** Tervikliku stiili taotlus.

2. Ajastute kunsti võrdlevad teemad

- Õukonnakunstist argielu kujutamiseni.
- Pildilised sümbolid koopamaalist grafitini.
- Kunstiinstituutsioonid. Tuntuimad galeriid ja muuseumid.

3. Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud

- Käsitletavate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine. Isiklik vaatenurk.
- Visuaalse materjali kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine.
- Oma ideega sobivate väljendusvahendite valimine ja töö tegemine (joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, *performance* jne).
- Töö esitlemine ja oma valikute põhjendamine.
- Kunstiteose analüüs ja loov interpreteerimine.
- Projektid ja õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskkond jne.

II kursus „Nüüdiskunsti süünd ja arengusuunad”

Õppesisu

1. Kunsti muutumine

Kunst moderniseeruv ajastul. Usk ühiskonna ja kunsti progressi.

- **Tehnoloogia ja linnastumise võidukäik.** Modernistlik arhitektuur ja tööstusdisain. Funktsionalism.
- **Fotograafia** ja illustreeritud ajakirjanduse levik ning mõju kunsti muutumisele.
- **Modernistliku kunsti suunad:** impressionism, postimpressionism, fovism, ekspressionism, futurism, kubism, konstruktivism, funktsionalism, abstraksionism, dada, sürrealism. Isikuvabaduse manifestatsioon.
- **Abstraktne versus figuratiivne kunst.** Kunst totalitaarsetes riikides: sotsialistlik realism, natsionaalsotsialistlik kunst.
- **Puhas kunst väljaspool elu:** abstraktne ekspressionism, minimalism, opkunst jne.
- Kunst ja sotsiaalsed liikumised.

Postmodernism ja nüüdiskunst. Vaatenurkade paljus.

- **Popkunst. Hüperrealism.** Igapäevaelu tungimine kunsti. *Happening*, kehakunst, maakunst.
- **Kontseptualism,** idee kui kunst. Kunstiteose kui objekti kadumine. Kunstiliikide piiride hajumine.
- **Postmodernistlik kunst.** Mäng minevikuga, tsitaat, remiks, paroodia.
- Sotsiaalkriitiline kunst. Kunstnike ja vaatajate koostöö. Kollektiivsus ja anonüümsus kunstis.
- **Kunstimeediumide paljus.** Maalikunst. Installatsioon. Fotokunst. Videokunst. *Performance.* Kunst linnaruumis. Interaktiivne mediakunst. Netikunst.

Keskkond. Disain. Visuaalne media.

- **Inimsõbraliku ja turvalise elukeskkonna loomine:** linnaplaneerimine, arhitektuur, maastikuarhitektuur, tootedisain, graafiline disain jne.

- **Disainimine kui probleemilahendus.** Erinevad vaatenurgad: funktsionaalsus ja esteetika, eetiline ja kultuuriline sõnum. Innovatsioon ning keskkonnateadlikkus disainis ja arhitektuuris.
- **Meediakeskkond.** Meediatarbija kui mõjutaja ja mõjutatav. Erinevad suhtluskeskkonnad. Väljendusvahendid visuaalses kommunikatsioonis.
- **Muinsus- ja keskkonnakaitse ning autoriõiguste probleemistik.**

2. Nüüdiskunsti nähtusi võrdlevad teemad

- Abstraktsus ja kujutavus kunstis: vorm, kujund, värv, tähendus.
- Kunstiteos ja kontekst: vaatajad, koht ning aeg.
- Kunsti, arhitektuuri ja disainiga seotud elukutsed.

3. Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud

- Käsitletavate teemade endast, oma kogemustest ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine.
- Visuaalse materjali kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine.
- Oma ideega sobiva väljendusvahendi valimine ja töö tegemine (joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalpilt, video, *performance* jne).
- Pildi ja teksti koosmõjud (graafiline kujundus, logo, kirjakujuendus).
- Probleemilahenduslikud disainiülesanded (mudel, joonis, eksperiment materjalidega jne).
- Töö esitlemine ja oma valikute põhjendamine.
- Kunstiteose analüüs ja loov interpreteerimine.
- Projektid ja õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskkond jne.

Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes;
- 2) tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne);
- 3) märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale nii ajaloos kui ka tänapäeval;
- 4) võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid, otsides neis vastava ajastu temaatikat, sõnumeid ning visuaalset vormikeelt; iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;
- 5) tõlgendab ning analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst) ning märkab nüüdiskunsti seoseid teiste valdkondadega (nt meedia, reklaam, poliitika);
- 6) väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini; analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;
- 7) püstitab iseseisvalt loomingulisi ja uurimisülesandeid ning otsib neile lahendusi, arendades kontseptsioone ja kavandades teoseid;
- 8) rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida;
- 9) on oma loovates lahendustes eetiline, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonnaja kultuuripärandi kaitse nõudmisi;
- 10) esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades ainealast terminoloogiat.